KOMPAS KREATYWNOŚCI

Wrocław w pudełku

Katarzyna Jabłońska

POLSKA

Wrocław w pudełku

Cele

- rozwijanie płynności, giętkości i oryginalności myślenia
- rozwijanie operacji dedukcji
- rozwijanie operacji skojarzeń
- rozwijanie wyobraźni twórczej
- rozwijanie umiejętności manualnych (bezpieczne posługiwanie się igłą, proste ściegi)
- rozwijanie współpracy w parze
- poznanie historii i znaczenia wrocławskich krasnali jako symbolu miasta
- rozwijanie tożsamości regionalnej

Materiały

- pojemnik do losowania
- skrawki tkanin
- wata
- guziki
- kordonek
- druciki kreatywne
- tasiemki
- filc miękki
- igły z grubym oczkiem
- Klej na gorąco
- markery
- kredki
- kartki
- klocki lego (opcjonalnie)
- kartka techniczna A4

Ilustracje i karty aktywności

karty aktywności: KRASNALOWE LOSY 1–2, SZABLON, INSPIRACJE, PUDEŁKO
ilustracje: WROCŁAWSKI KRASNAL, ŻYCZLIWEK, PAPA KRASNAL

Czas

90 minut – 135 minut

ZACIEKAWIENIE

ZAGADKOWY GOŚĆ W PUDEŁKU

Zanim zaczniesz. Przygotuj małe, zamknięte pudełko, w którym schowasz ilustrację WROCŁAWSKI KRASNAL. Wybierz miejsce, w którym dzieci mogą swobodnie usiąść w kręgu na dywanie, przygotuj tablicę lub flipchart i mazak do zapisywania pomysłów.

Usiądź z dziećmi w kręgu i pokaż im zamknięte, małe pudełko. Zapytaj, co mogłoby się w nim zmieścić. Zachęć do zgłaszania różnorodnych pomysłów, nawet tych najbardziej dziwacznych. Pozwól dzieciom swobodnie zgłaszać pomysły – im więcej, tym lepiej, to jest moment na płynność myślenia, więc każda odpowiedź jest dobra. Zapisuj je na tablicy lub flipcharcie i zachęcaj do dalszego szukania.

Gdy pomysły zaczną się wyczerpywać, spróbuj naprowadzić dzieci na trop krasnala. Na przykład: „Zastanówmy się razem, czy w tym pudełku zmieściłby się ktoś malutki? W pewnym mieście, Wrocławiu, mieszka ktoś bardzo mały, kto zna wszystkie jego zakątki, chętnie się chowa, a mieszkańców obserwuje każdego dnia. Jak myślicie, kto to może być?”. Niezależnie od tego, czy dzieciom uda się odgadnąć, że chodzi o krasnala, otwórz pudełko i pokaż im ilustrację WROCŁAWSKI KRASNAL.

Opcjonalnie. Zamiast swobodnego zgłaszania pomysłów w czasie burzy mózgów możesz poprosić dzieci, aby wymieniały je po kolei, zgodnie z kierunkiem siedzenia w kręgu — dzieci przekazują sobie z rąk do rąk pudełko, a osoba, która je trzyma, zgłasza jeden pomysł, po czym przekazuje pudełko dalej. Zapisuj każdy pomysł na tablicy. Jeśli któreś dziecko nie ma w danej chwili pomysłu, może powiedzieć „przepuszczam” i wrócić do zgłaszania w kolejnej rundzie. Ten wariant sprawdza się w grupach zaawansowanych, które mają już wprawę w burzy mózgów i potrafią czekać na swoją kolej bez tracenia tempa zabawy.

ZACIEKAWIENIE

KRASNALOWY TRENING CIAŁA

Zanim zaczniesz. Poproś dzieci, żeby stanęły w rozsypce po całej sali, w takiej odległości od siebie, żeby mogły swobodnie się poruszać, nie wpadając na inne osoby. Jeśli w sali brakuje miejsca, przesuń stoliki lub wyjdź z dziećmi na korytarz albo na boisko szkolne.

Wersja 1. Wyjaśnij dzieciom zasady zabawy: powiedz, że wrocławskie krasnale mają różne zajęcia i charaktery oraz że będziesz po kolei opowiadać o każdym krasnalu, a one przez kilka sekund w ciszy wyobrażą sobie jego ruchy i typowe czynności. Na hasło „start" każde dziecko samodzielnie, w swoim miejscu, pokazuje własny pomysł na ruch tego krasnala, a na klaśnięcie lub hasło „stop" zatrzymuje się.

- Krasnal Krawiec – cały dzień szyje ubrania i przyszywa guziki.
- Krasnal Mostowy – pilnuje mostu i musi po nim ostrożnie przechodzić.
- Krasnal Tramwajarz – prowadzi tramwaj i zatrzymuje się na przystankach.
- Krasnal Ogrodnik – sadzi kwiaty i je podlewa.
- Krasnal Bibliotekarz – lubi książki i ciszę, czasem coś czyta.
- Krasnal Piekarz – co rano wyrabia ciasto i formuje bochenki chleba.
- Krasnal Muzyk – gra na skrzypcach na rogu ulicy i kołysze się w rytm melodii.
- Krasnal Strażak – gasi małe pożary i biega z wężem strażackim.
- Krasnal Malarz – maluje obrazy na sztaludze i miesza farby na palecie.
- Krasnal Listonosz – roznosi listy i chodzi od domu do domu z ciężką torbą.
- Krasnal Zegarmistrz – naprawia zegary i uważnie wpatruje się w drobne trybiki.
- Krasnal Piłkarz – trenuje na boisku i ćwiczy zwodzenie piłką.
- Krasnal Astronom – nocą obserwuje gwiazdy przez teleskop i zapisuje odkrycia.

Wersja 2. Dla grup zaznajomionych z aktywnościami dramowymi: podawaj samą nazwę krasnala, bez opisu jego zajęcia i pozwól dzieciom samodzielnie zdecydować, czym może się zajmować i jak się porusza: Krasnal Krawiec, Krasnal Mostowy, Krasnal Tramwajarz, Krasnal Ogrodnik, Krasnal Bibliotekarz itd.

Na zakończenie – niezależnie od wybranej wersji – poproś dzieci, żeby zastygły w bezruchu jak pomnik krasnala, przybierając wymyśloną przez siebie pozę. Możesz też zapytać dzieci, jakiego krasnala same by wymyśliły – jak by się nazywał, czym by się zajmował i jak by się poruszał – i poprosić chętne osoby o pokazanie swojej propozycji reszcie grupy.

TWÓRCZE POSZUKIWANIA

NOWY WROCŁAWSKI KRASNAL

Zanim zaczniesz. Przygotuj: KRASNALOWE LOSY 1–2: karteczki z tą samą sylwetką krasnala, różniące się jedynie kształtem lub wzorem czapki – każdy wzór w dwóch egzemplarzach, tak aby liczba par wzorów odpowiadała planowanej liczbie par dzieci, oraz kartę aktywności INSPIRACJE. Przygotuj również stoliki do pracy w parach, a na nich materiały: filc, skrawki tkanin, guziki, włóczkę, tasiemki, filc samoprzylepny, igły z grubym oczkiem, klej, markery, gotowe szablony sylwetki krasnala (karta aktywności SZABLON) oraz – jeśli są dostępne – klocki lego.

ETAP 1: Poproś dzieci, żeby po kolei wylosowały jeden los z nieprzezroczystego pojemnika. Dzieci, które wylosowały krasnala z takim samym wzorem czapki, tworzą parę i siadają razem przy stoliku. Daj każdej parze puste pudełko i opowiedz, że we Wrocławiu mieszka już ponad tysiąc krasnali, ale podobno brakuje jeszcze kilku – właśnie tych, które stworzą dzieci.

ETAP 2: Zaproponuj parom wybór: mogą wylosować inspirację z woreczka (załącznik 1) lub zaprojektować krasnala samodzielnie, bez losowania – to dodatkowo rozwija oryginalność myślenia i swobodę w zgłaszaniu pomysłów. Jeśli para decyduje się na losowanie, jedno z dzieci wyciąga karteczkę z hasłem (karta aktywności INSPIRACJA), np.: pomaga zwierzętom, lubi książki, opiekuje się mostami, pilnuje tramwajów, zbiera marzenia dzieci, dba o kwiaty, naprawia zabawki, kocha szyć, jest wynalazcą, uwielbia czekoladę itd.

ETAP 3: Poproś dzieci, aby najpierw narysowały projekt swojego krasnala na kartce – to etap rozwijający wyobraźnię twórczą i giętkość myślenia (im więcej rozważą wariantów wyglądu czy pomysłów na atrybut, tym lepiej). Następnie niech wybiorą materiały i uszyją postać. Jeśli w sali dostępne są klocki lego, atrybuty krasnala mogą zbudować właśnie z nich. Na koniec z technicznej kartki A4, metodą origami, składają pudełko dla krasnala. (załącznik)

ETAP 4: Poproś pary, żeby wspólnie zaaranżowały wnętrze pudełka jako domek krasnala – mogą je okleić, pokolorować, coś dorysować. To zadanie wymaga współpracy: niech ustalą razem, jak podzielą się pracą. Na zewnętrznej stronie pudełka dzieci piszą np.: Tu mieszka Krasnal...(imię). W dowolnym miejscu mogą podpisać krasnala zapisując jego imię i czym się zajmuje.

ETAP 5: Na koniec poproś, żeby dzieci ustawiły pudełka obok siebie na stołach. Zaproś wszystkich do wspólnego spaceru po sali – jak turyści zwiedzający Wrocław – podczas którego dzieci odwiedzają kolejne domki i poznają stworzone przez rówieśników krasnale.

ODKRYWANIE

Przedstaw dzieciom informacje o wrocławskich krasnalach. Zastanówcie się wspólnie, czy niewielkie figurki rozsiane po mieście mogą opowiadać jego historię tak samo jak książki lub przewodniki. Przygotuj ilustracje ŻYCZLIWEK i PAPA KRASNAL.

PAPA KRASNAL, ŻYCZLIWEK I INNI BOHATEROWIE

Wrocław nazywany jest miastem krasnali – na jego ulicach stoi już ponad 1000 figurek, a co roku pojawiają się kolejne, więc ich liczba stale rośnie. Pierwszy był Papa Krasnal, którego pomnik stanął przy ulicy Świdnickiej w 2001 roku; upamiętnia on Pomarańczową Alternatywę – ruch, którego uczestnicy w latach 80. ubiegłego wieku malowali na murach miasta małe krasnoludki, by w żartobliwy sposób wyrazić sprzeciw wobec ówczesnej władzy. Kolejne małe figurki pojawiły się kilka lat później: pięć krasnali z brązu ustawiono na ulicach Wrocławia w 2005 roku, a ich autorem jest rzeźbiarz Tomasz Moczek.

Powstanie krasnala to długa praca. Najpierw rzeźbiarz tworzy projekt z plasteliny, później przygotowuje formę, a na końcu odlewa figurkę z brązu. Praktycznie każdy może postawić swojego krasnala we Wrocławiu, ale nie można ustawić figurki w dowolnym miejscu na ulicy – trzeba mieć zgodę właściciela lub zarządcy terenu, na którym ma stanąć krasnal (nie jest natomiast potrzebna specjalna zgoda Urzędu Miejskiego). Najpierw powstaje pomysł na krasnala – jego wygląd, imię i historia – potem wybiera się dla niego miejsce, rzeźbiarz przygotowuje projekt i wykonuje figurkę, którą na końcu montuje się w wybranym miejscu i można zgłosić do oficjalnej bazy krasnali.

Opcjonalnie. Możecie obejrzeć krótki film o tym, jak powstają wrocławskie krasnale (YouTube: Jak powstają wrocławskie krasnale?): https://www.youtube.com/watch?v=ulJVBFUIGOY

ODKRYWANIE

Każdy krasnal jest wyjątkowy – ma swoje imię, charakter, zawód lub pasję. Można spotkać krasnale bibliotekarzy, ogrodników, sportowców, lekarzy, muzyków czy strażników mostów. Nie wszystkie wyglądają tak samo: jedne siedzą, inne maszerują, czytają książki, pracują lub trzymają różne przedmioty, a po ich atrybutach można odgadnąć, czym się zajmują.

Jednym z najbardziej znanych wrocławskich krasnali jest Życzliwek, który trzyma słonecznik i zachęca wszystkich do życzliwości, uśmiechu i pomagania innym. Figurki lubią się chować – można je znaleźć przy kamienicach, mostach, fontannach, kościołach, muzeach, szkołach i innych ciekawych miejscach, dlatego szukając ich, trzeba uważnie patrzeć pod nogi. Dzieci i dorośli spacerują po Wrocławiu z mapą i próbują odnaleźć jak najwięcej krasnali – to jedna z najpopularniejszych atrakcji miasta. Wrocław ma nawet swoje krasnalowe święto: co roku jesienią odbywa się Festiwal Krasnoludków, podczas którego organizowane są zabawy, przedstawienia i spotkania z bohaterami miasta.

Tak jak prawdziwe wrocławskie krasnale, również te zaprojektowane przez dzieci mają swoją historię. Na zakończenie podkreśl, że projektując swojego bohatera i wymyślając, czym się zajmuje, dzieci zrobiły dokładnie to, co kiedyś zrobił rzeźbiarz Tomasz Moczek i inni twórcy prawdziwych wrocławskich krasnali – nadały swojej postaci imię, charakter i miejsce w mieście. Dzięki temu ich krasnale mogłyby stanąć obok Życzliwka czy Papy Krasnala jako kolejni mieszkańcy Wrocławia.

Źródła

Głuch, K. (2015). Szlakiem wrocławskich krasnali, czyli jak ciekawie zwiedzić Wrocław. Gajków: Wydawnictwo eMKa.

Karpińska, C., Karpiński, K. (2025). Miejsca we Wrocławiu. Ilustrowany przewodnik dla dzieci. Warszawa: Wydawnictwo Magiczne.

Urbanek, M. (2013). Wrocławskich krasnali historie prawdziwe. Gajków: Wydawnictwo eMKa.

https://www.youtube.com/watch?v=ulJVBFUIGOY

https://visitwroclaw.eu/wroclawskie-krasnale/

https://visitwroclaw.eu/poznaj-i-zwiedzaj/krasnale/

https://domkrasnali.pl/

https://artsandculture.google.com/story/wroc%C5%82awskie-krasnale/JAVRwmhtUv-DJw?hl=pl

https://wroclaw.citygame.com.pl/katalog-krasnali/

Źródła ilustracji

Adalbertus – praca własna, CC BY-SA 3.0, https://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:Wroclaw_krasnal_Zyczliwek.JPG

Pnapora – Praca własna, CC BY-SA 3.0, https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=29671511

Ilustracje: WROCŁAWSKI KRASNAL, KRASNALOWE LOSY, SZABLON i INSPIRACJE przygotowane przy wsparciu generatywnych narzędzi sztucznej inteligencji

Autorka: Katarzyna Jabłońska

Jestem nauczycielką edukacji wczesnoszkolnej oraz wychowania fizycznego w Szkole Podstawowej EKOLA we Wrocławiu. W swojej pracy z dziećmi zwracam szczególną uwagę na rozwijanie kreatywności, samodzielności i poczucia sprawczości poprzez aktywne metody nauczania, edukację regionalną oraz działania artystyczne. Moją pasją jest szycie, które chętnie wykorzystuję podczas zajęć. Staram się pokazywać uczniom, że twórczość i wyobraźnia pomagają odkrywać świat i własne możliwości.

I_PAPA KRASNAL

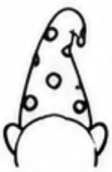

I_ŻYCZLIWEK

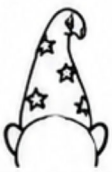
pomaga zwierzętom

uwielbia książki

opiekuje się mostami

pilnuje tramwajów

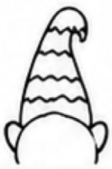
zbiera marzenia dzieci

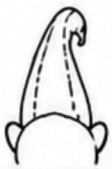
dba o kwiaty

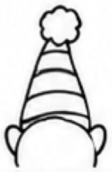
naprawia zabawki

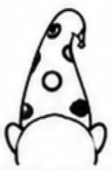
kocha szyć

jest wynalazcą

uwielbia czekoladę

gotuje pyszne zupy

dba o czystość miasta

lubi muzykę

maluje obrazy

opiekuje się bibliotekami

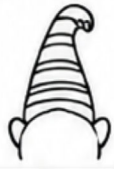
zna wszystkie sekrety miasta

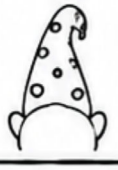
pomaga ludziom

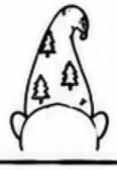
lubi liczyć

odkrywa nowe miejsca

opiekuje się drzewami

pisze wiersze

kocha zwierzęta

uprawia warzywa

projektuje piękne rzeczy

lubi podróże

pomaga w szkole

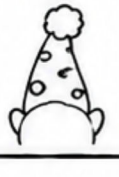
zbiera kolorowe kamienie

uwielbia sport

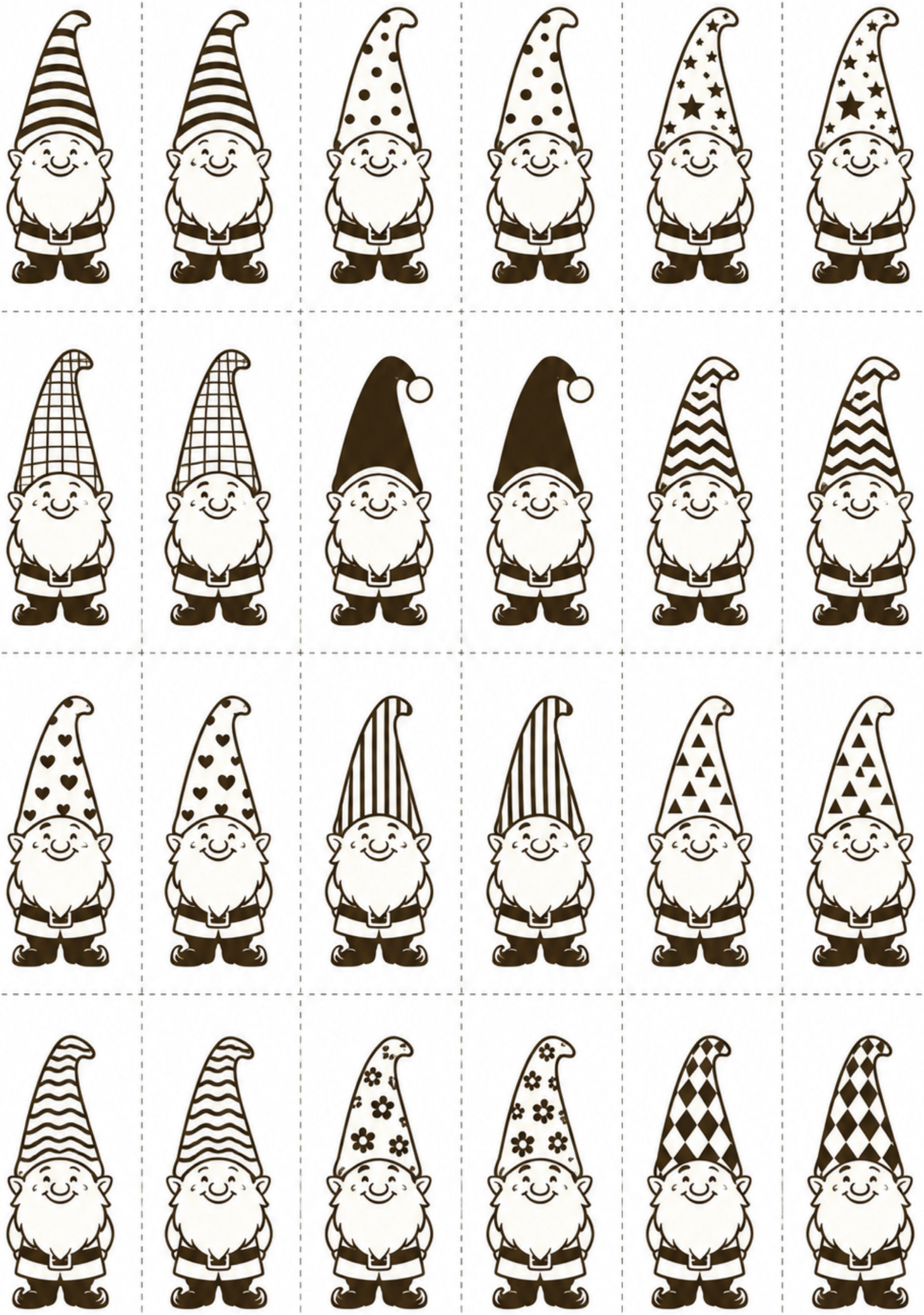

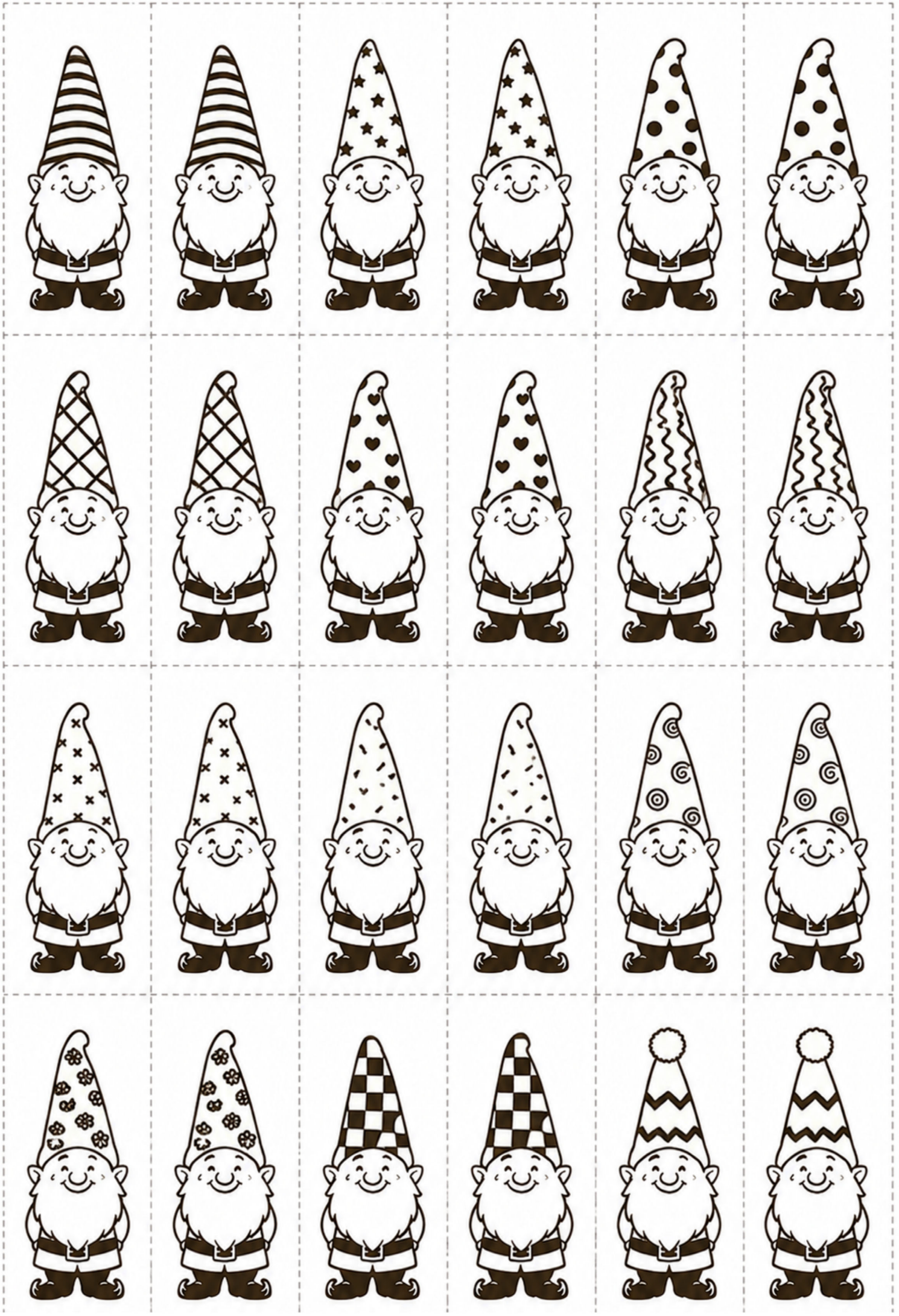
robi zdjęcia

tworzy magiczne mikstury

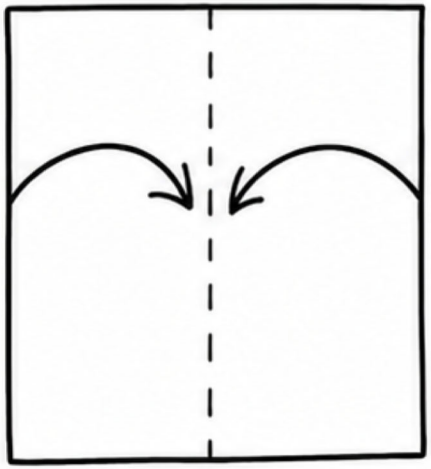

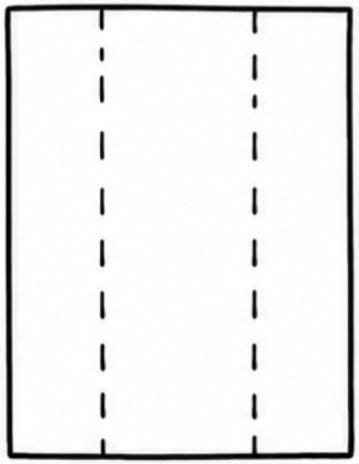

INSTRUKCJA SKŁADANIA PUDEŁKA

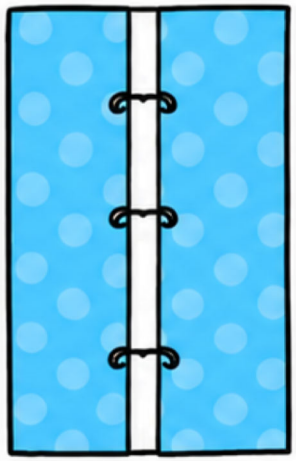
1. Zegnij papier na pół.

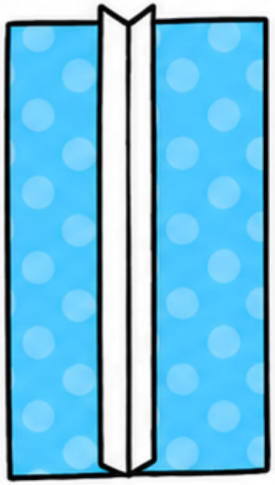
2. Zegnij oba boki do środka.

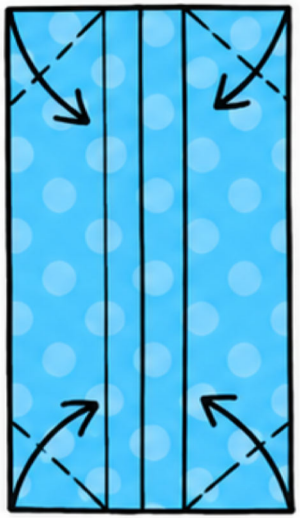
3. Odegnij brzegi do zewnątrz.

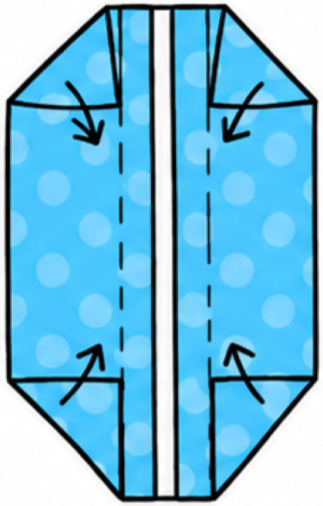
4. Złóż środek do wewnątrz.

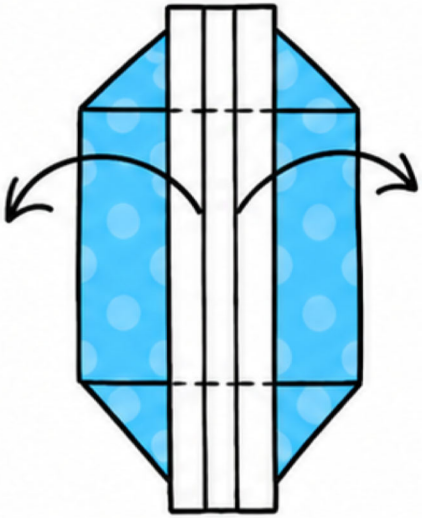
5. Zegnij rogi tak jak na rysunku.

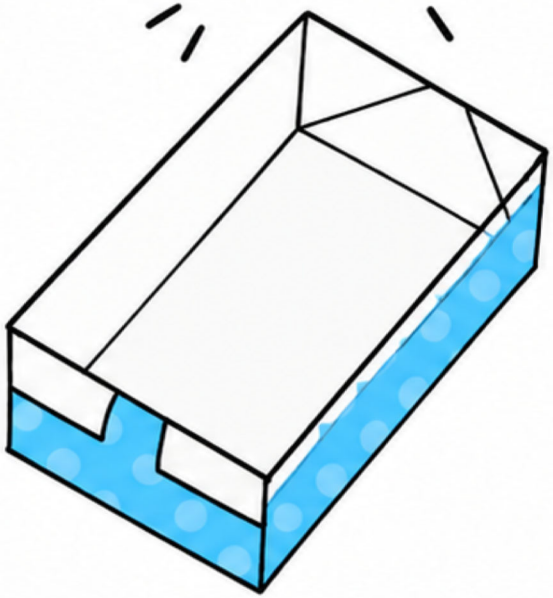
6. Złóż rogi do środka.

7. Rozłóż boki i uformuj pudełko.

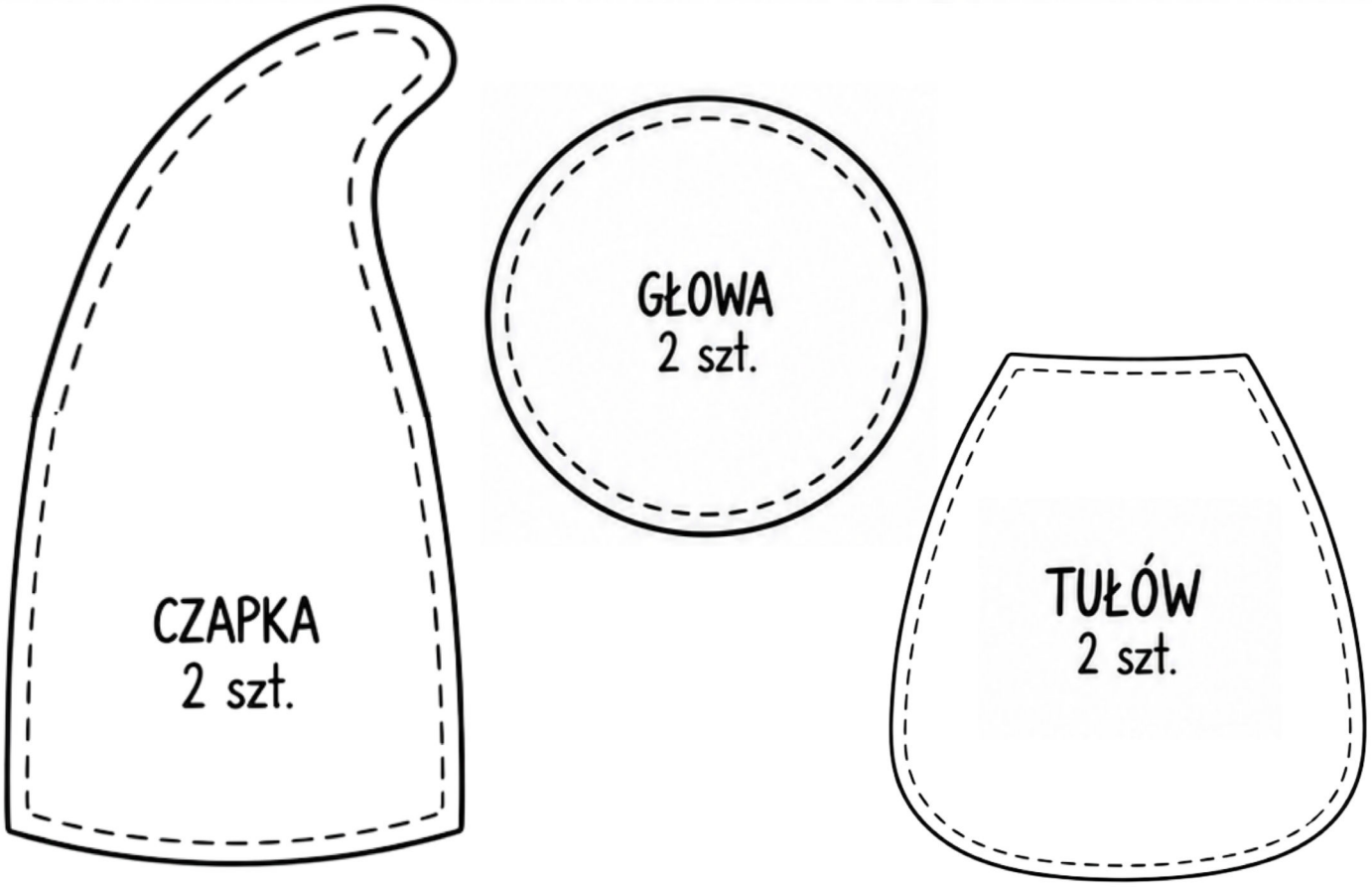
8. Gotowe!

KA_PUDEŁKO

SZABLON KRASNALA

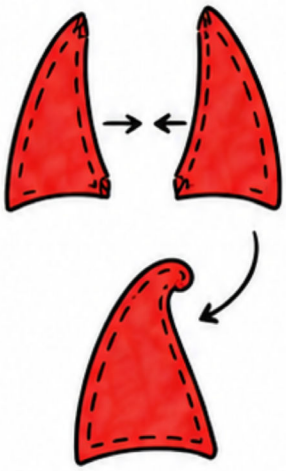
Wytnij elementy z filcu (1–2 mm). Ręce i nogi zrób z drucików kreatywnych.

JAK ZŁOŻYĆ KRASNALA:

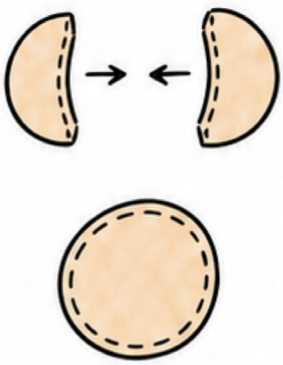
1 CZAPKA

Zszyj ze sobą dwie części czapki. Przez dolny, pozostawiony otwór włóż watę lub skrawki materiału, aby ją wypełnić.

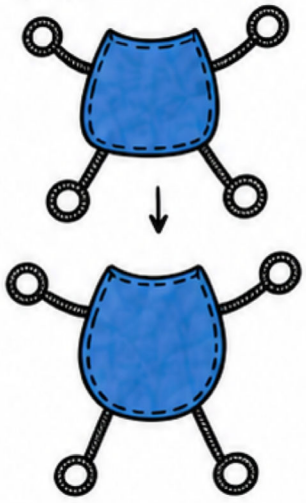
2 GŁOWA

Zszyj ze sobą dwie części głowy, pozostawiając niewielki otwór. Wypełnij głowę watą lub skrawkami materiału.

3 TUŁÓW

Włóż druciki kreatywne do wnętrza tułowia (ręce i nogi krasnala). Zszyj dwie części tułowia, pozostawiając otwór u góry. Przez otwór włóż watę lub skrawki materiału, aby wypełnić tułów.

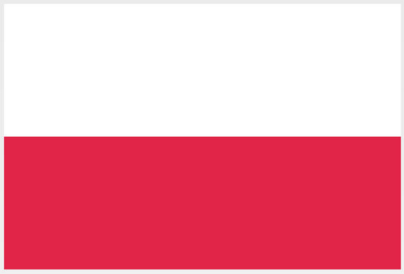
4 POŁĄCZENIE GŁOWY Z TUŁOWIEM

Włóż tułów w dolny otwór głowy. Zszyj głowę z tułowiem, przeszywając obie części na wylot. Następnie załóż czapkę na głowę i przymocuj ją klejem na gorąco.

Jeśli umiesz już sprawnie szyć, możesz doszyć czapkę zszywając nitką dookoła głowy, a nie przeszywając na wylot. Podczas szycia możesz używać dowolnych ściegów np. na okrętkę, fastrygowego, za lub przed igłą.

Powodzenia! ♡

DOFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW BUDŻETU PAŃSTWA

Kompas Młodego Obywatela MODUŁ 2
Nasze tradycje

Kompas kreatywności Małe Ojczyzny

DOFINANSOWANIE 73 884,00 zł
CAŁKOWITA WARTOŚĆ 73 884,00 zł

DATA PODPISANIA UMOWY
2026-07-02